

Wetgeving Arubaans staats- en bestuursrecht

Wetgeving Arubaans staats- en bestuursrecht

B.J. Huiskes
H. Meijer
H.E. Bröring
(red.)

Opmaak binnenwerk en omslag: Textcetera, Den Haag

© 2026 de auteurs | WJS uitgevers

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige ander manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

ISBN 978-94-93458-44-4

NUR 820

wjs-uitgevers.nl

Inhoud

I	Constitutionele regelingen	11
(1)	Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden	13
(2)	Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden	25
(3)	Staatsregeling van Aruba	43
(4)	Staatsregeling van Curaçao	61
(5)	Staatsregeling van Sint Maarten	77
(6)	Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba	99
(7)	Wet kiescollege niet-ingezetenen	143
(8)	Wet op de Raad van State	149
(9)	Voorstel van rijkswet Koninkrijksgeschillen	157
(10)	Landsverordening officiële talen	161
(11)	Landsverordening vlag, wapen, volkslied en nationaal symbool van Aruba	163
(12)	Landsverordening Ombudsman	167
(13)	Reglement voor de Gouverneur van Aruba	179
(14)	Reglement van orde voor de ministerraad	185
II	Nationaliteit	191
(1)	Rijkswet op het Nederlanderschap	193
(2)	Besluit verkrijging en verlies Nederlanderschap	207
(3)	Regeling verkrijging en verlies Nederlanderschap	227
(4)	Besluit naturalisatietoets	233
(5)	Regeling naturalisatietoets Aruba 2011	237
(6)	Paspoortwet	241
III	Verdragenrecht	259
(1)	Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen	261
(2)	Onderlinge regeling inzake de samenwerking tussen de landen bij de implementatie van verdragen	265
IV	Wetgevingsbepalingen	271
(1)	Onderlinge regeling Ambtelijk Wetgevingsoverleg Koninkrijksrelaties	273
(2)	Algemene bepalingen der wetgeving	275
(3)	Landsverordening bekendmaking en inwerkingtreding	277
(4)	Landsbesluit bekendmaking wettelijke regelingen	279
(5)	Landsbesluit regeling Landscourant	281
V	Parlementaire democratie	283
(1)	Kiesverordening	285
(2)	Kiesbesluit	307
(3)	Landsverordening politieke partijen	317
(4)	Landsverordening voorzieningen politieke ambtsdragers	325
(5)	Comptabiliteitsverordening 1989	329
(6)	Enquêteverordening	339
(7)	Reglement van orde voor de Staten van Aruba	343
(8)	Landsverordening instelling ministeries 2022	357
(9)	Reglement van orde voor de ministerraad	361
(10)	Landsverordening integriteit ministers	365
VI	Vaste colleges van advies	371
(1)	Landsverordening Algemene Rekenkamer Aruba	373
(2)	Landsverordening Raad van Advies 2022	379
(3)	Landsverordening Sociaal-Economische Raad	385
VII	Rechtspraak en rechtshandhaving	389
(1)	Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie	391
(2)	Rijksbesluit rechtspositie Gemeenschappelijk Hof van Justitie	405
(3)	Rijkswet rechtsmacht Hoge Raad voor Aruba, Curaçao, Sint Maarten en voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba	419
(4)	Besluit termijnen Rijkswet rechtsmacht Hoge Raad voor Aruba, Curaçao, Sint Maarten en voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba	423
(5)	Rijkswet cassatierechtspraak in uitleveringszaken voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten	425

(6)	Samenwerkingsregeling eenvormig procesrecht Aruba, Curaçao en Sint Maarten	427
(7)	Landsverordening op het openbaar ministerie	431
(8)	Advocatenlandsverordening 1959	433
VIII	Openbare orde en veiligheid	443
A.	Staatsveiligheid, politie en kustwacht	445
(1)	Landsverordening bevordering staatsveiligheid	445
(2)	Landsverordening internationale misdrijven	447
(3)	Landsverordening Veiligheidsdienst Aruba	457
(4)	Landsverordening politie	471
(5)	Landsbesluit ambts- en geweldsinstructie politie	475
(6)	Landsbesluit klachten politieoptreden	487
(7)	Rijkswet Kustwacht voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten alsmede voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba	491
(8)	Uitvoeringsbesluit Kustwacht voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten alsmede voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba	497
(9)	Rijkswet vaststelling zeegrens tussen Aruba en Curaçao	501
B.	Openbare orde	503
(1)	Calamiteitenverordening	503
(2)	Landsverordening vereniging en vergadering	507
(3)	Landsverordening op verboden verenigingen	509
(4)	Algemene politieverordening	511
(5)	Vergunningsverordening	523
(6)	Vergunningsbesluit	535
(7)	Landsverordening winkelsluiting	539
(8)	Hondenverordening	541
IX	Algemeen bestuursrecht	543
(1)	Landsverordening algemene bepalingen bestuursrecht	545
(2)	Landsverordening administratieve rechtspraak	565
(3)	Landsbesluit algemene bepalingen toezichtuitoefening	575
(4)	Algemene termijnenverordening	579
(5)	Landsverordening openbaarheid van bestuur	581
(6)	Regeling indiening en verstrekken van LOB-verzoeken	583
(7)	Retributieverordening	585
(8)	Retributie- en legesbesluit Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister	587
X	Ambtenarenrecht	591
(1)	Landsverordening materieel ambtenarenrecht	593
(2)	Landsbesluit nevenbetrekkingen en nevenwerkzaamheden ambtenaren	615
(3)	Landsverordening ambtenarenrechtspraak	617
XI	Belastingrecht	639
(1)	Belastingregeling voor het Koninkrijk	641
(2)	Algemene landsverordening belastingen	655
(3)	Landsverordening invordering directe belastingen	673
(4)	Landsverordening beroep in belastingzaken	677
(5)	Landsverordening internationale bijstandsverlening belastingen	683
XII	Economisch recht	689
A.	Handel	691
(1)	Landsverordening op de Kamer van Koophandel en Nijverheid	691
(2)	Vestigingsverordening bedrijven	697
(3)	Handelsregisterverordening	701
(4)	Landsverordening vrije zones 2000	713
(5)	Landsverordening in- en uitvoer	719
(6)	Mededingingsverordening	721
(7)	Landsverordening bestuursrechtelijke handhaving consumentenbescherming	733
(8)	Landsbesluit grondslagen bestuurlijke handhaving AFTA	741
(9)	Prijzenverordening	745
(10)	Marktverordening	749

B.	<i>Publieke gelden</i>	753
(1)	Aanbestedingsverordening	753
(2)	Aanbestedingsbesluit	761
(3)	Subsidieverordening instellingen van openbaar nut	777
XIII	Financieel recht	779
A.	<i>Geld- en bankstelsel</i>	781
(1)	Centrale Bankverordening	781
(2)	Landsverordening regeling geldstelsel	789
(3)	Landsverordening consignatie van gelden	793
(4)	Landsverordening Volkskredietbank	795
B.	<i>Algemeen toezicht</i>	799
(1)	Voorstel van Rijkswet HOFA (consultatieversie)	799
(2)	Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten	811
(3)	Onderlinge regeling samenwerking bij hervormingen	823
(4)	Landsverordening Aruba Tijdelijk Financieel Toezicht	829
(5)	Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba	839
C.	<i>Financiële criminaliteitsbestrijding</i>	863
(1)	Landsverordening voorkoming en bestrijding witwassen en terrorismefinanciering	863
(2)	Landsbesluit grondslagen bestuurlijke handhaving LWTf	887
(3)	Regeling indicatoren ongebruikelijke transacties	891
(4)	Rijkssanctiewet	893
(5)	Sanctieverordening 2006	895
(6)	Sanctiebesluit bestrijding terrorisme en terrorismefinanciering	901
D.	<i>Sectoraal toezicht</i>	905
(1)	Landsverordening toezicht kredietwezen	905
(2)	Landsverordening regeling consumentenkrediet	927
(3)	Landsverordening ondernemingspensioenfondsen	935
(4)	Landsverordening toezicht verzekeringsbedrijf	943
(5)	Landsverordening toezicht geldtransactiebedrijven	957
(6)	Landsverordening toezicht trustkantoren	967
XIV	Gezondheidsrecht	977
(1)	Veiligheidsverordening	979
(2)	Landsverordening beroepen in de gezondheidszorg	983
(3)	Landsverordening kwaliteit in de gezondheidszorg	993
(4)	Landsverordening medisch tuchtrecht	1003
(5)	Landsverordening instelling Instituto Medico San Nicolas	1009
(6)	Landsverordening op de geneesmiddelenvoorziening	1015
(7)	Landsverordening verdovende middelen	1025
(8)	Krankzinnigenverordening	1031
(9)	Landsverordening infectieziekten	1039
(10)	Landsverordening invoer kleine dieren	1059
(11)	Landsverordening verbod op dierproeven	1061
XV	Omgevingsrecht	1063
A.	<i>Ontwikkeling</i>	1065
(1)	Landsverordening ruimtelijke ontwikkeling	1065
(2)	Landsbesluit Ruimtelijk Ontwikkelingsplan met Voorschriften 2021	1077
(3)	Landsverordening uitgifte eigendommen	1079
(4)	Bouw- en woningverordening	1085
(5)	Bouw- en Sloopverordening	1093
(6)	Onteigeningsverordening	1101
(7)	Visserijverordening	1113
(8)	Mijnverordening	1117
(9)	Petroleumverordening zeegebied Aruba	1121
(10)	Landsverordening openbare wateren en stranden	1125
(11)	Landsbesluit openbare wateren en stranden	1127

B.	<i>Hinder</i>	1135
(1)	Hinderverordening	1135
(2)	Hinderbesluit Aruba	1139
(3)	Hinderlijke geluidenverordening	1141
C.	<i>Natuur</i>	1143
(1)	Natuurbeschermingsverordening	1143
(2)	Landsbesluit Parke Nacional Arikok	1149
(3)	Landsbesluit ontheffingen beschermde niet-inheemse flora en fauna	1153
D.	<i>Overige</i>	1155
(1)	Monumentenverordening	1155
(2)	Landsverordening instelling Servicio di Limpiesa di Aruba	1161
XVI	Onderwijsrecht	1167
(1)	Landsverordening voortgezet onderwijs	1169
(2)	Landsverordening Universiteit van Aruba	1189
(3)	Landsbesluit onderwijs en examens faculteit der rechtsgeleerdheid Universiteit van Aruba	1197
XVII	Sociale zekerheidsrecht	1199
(1)	Landsverordening Sociale Verzekeringsbank	1201
(2)	Landsverordening ziekteverzekering	1205
(3)	Landsverordening algemene ziektekostenverzekering	1215
(4)	Cessantiaverordening	1233
(5)	Landsverordening ongevallenverzekering	1239
(6)	Landsbesluit beroepsziekten	1249
(7)	Landsverordening algemene ouderdomsverzekering	1251
(8)	Landsverordening algemeen pensioen	1265
(9)	Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering	1275
(10)	Landsverordening maatschappelijke zorg	1285
(11)	Landsbesluit bijstandsverlening	1289
XVIII	Vreemdelingenrecht	1297
(1)	Landsverordening toelating en uitzetting	1299
(2)	Toelatingsbesluit 2009	1311

Woord vooraf

In 2013 verscheen onder redactie van mr. dr. V.V.R. Van Bogaert de bundel *Wetgeving Arubaans staats- en bestuursrecht en Koninkrijksregelgeving*. Dertien jaar later is het de hoogste tijd voor een nieuwe bundel, bij een nieuwe uitgever. Hoewel digitalisering en het online beschikbaar maken van wetgeving ook in Aruba een hoge vlucht heeft genomen, is er nog altijd behoefte aan een wettenbundel in boekvorm. Een wettenbundel, omdat het langs digitale weg zoeken naar wetgeving niet altijd de geconsolideerde versie oplevert (de uitvoering waarin alle latere wetswijzigingen zijn meegenomen). In boekvorm, mede omdat het onderwijs daarmee gebaat is. Zo maakt een fysieke bundel volgens ons studenten beter vertrouwd met de structuur van het Koninkrijks- en staatsrecht en het bestuursrecht dan wetgeving in digitale, gefragmenteerde vorm. Uiteraard doet dit niet af aan de wenselijkheid om de digitale toegankelijkheid van wetgeving verder te verbeteren. Doelgroepen van deze bundel zijn studenten aan opleidingen in het Arubaans recht en professionals binnen het openbaar bestuur, de rechtspraak, de advocatuur en het bedrijfsleven.

Het verzamelen van wetteksten en waar nodig verwerken van latere wetswijzigingen was een flinke klus. Gelukkig kon worden gerekend op de enthousiaste medewerking van de Dienst Wetgeving en Juridische Zaken, waarvoor wij graag onze dank uitspreken. De speurtocht, soms vergezeld van enig knip-en-plakwerk, heeft geleid tot een betrouwbare bundel. In verband met beperkingen van het bronnenmateriaal en het ontbreken van aanwijzingen voor mankementen kan echter, ondanks de door de samenstellers betrachtte zorgvuldigheid, een onvolkomenheid niet worden uitgesloten (disclaimer).

In de titel van de bundel wordt de Koninkrijksregelgeving niet afzonderlijk genoemd omdat deze voor Aruba, anders dan voor Nederland, nauw verweven is met het staatsrecht en ruime aandacht in onderling verband verdient.

Voor de opzet van de bundel is gekozen voor een indeling in twintig rubrieken (volgorde in Romeinse cijfers), met daarbinnen soms een onderverdeling in subonderwerpen (volgorde in alfabet in kapitalen). Per rubriek en indien aanwezig per subonderwerp volgen de met Arabische cijfers genummerde wetten. Begonnen wordt met de Koninkrijks- en staatsrechtelijke regelingen, gevolgd door regelingen van het algemeen bestuursrecht, waarna in alfabetische volgorde, als aparte rubriek, de bijzondere delen van het bestuursrecht de revue passeren. Het gaat om in werking getreden regelingen. Waar dat, bij hoge uitzondering (en soms per bepaling), niet het geval is, wordt dat expliciet aangegeven. Bij afwezigheid van een officiële versie zijn de afkortingen van wetgeving van eigen hand.

Voor de selectie van de op te nemen regelingen zijn de doelgroepen en de beschikbaarheid van Arubaanse regelgeving bepalend geweest. De bundel bevat tevens de Staatsregelingen van Curaçao en Sint Maarten en de voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba geldende WolBES. Deze regelingen worden in het onderwijs veel geraadpleegd voor een beter begrip van de eigen wetgeving.

Sommige voor het staats- en bestuursrecht relevante regelingen zijn bewust niet opgenomen. Ten eerste omdat zij op zichzelf al uitstekend toegankelijk zijn, in digitale vorm of anderszins, met name omdat zij reeds in andere bundels zijn verschenen. Ten tweede hadden wij te maken met grenzen aan de omvang en kosten; de opname van meer regelingen zou hebben geresulteerd in een tweedelige bundel, met aanzienlijke extra kosten van dien. De combinatie van deze beide redenen heeft ons doen besluiten om bepaalde voor Aruba geldende verdragen niet op te nemen. Iets dergelijks geldt ook voor fiscale wetten. Verder zal duidelijk zijn dat wij op alle bijzondere terreinen van het bestuursrecht uiterst terughoudend moesten zijn bij het opnemen van lagere wetgeving: deze lagere wetgeving is buiten de bundel gelaten, tenzij er een evidente reden was, zoals het grote praktische belang van de regeling, om anders te beslissen. Een voorbeeld van een dergelijke uitzondering is het Landsbesluit algemene bepalingen toezichtsuitoefening.

Tot slot willen wij tevens dank betuigen aan de uitgever. In het digitale tijdperk wordt steeds minder heil gezien in het uitbrengen van wettenbundels in boekvorm; laat staan waar het gaat om geringe oplages en hoge (transport)kosten zoals voor Aruba opgaat. Dat de uitgever deze bundel heeft willen verzorgen, stellen wij dan ook bijzonder op prijs.

De samenstellers, Brechtje Huiskes, Hannah Meijer en Herman Bröring, houden zich van harte aanbevolen voor opmerkingen van gebruikers over de vorm en inhoud van de bundel.

Oranjestad, januari 2026

B.J. Huiskes en H. Meijer zijn wetenschappelijk medewerker staats- en bestuursrecht aan de Universiteit van Aruba.

H. E. Bröring is buitengewoon hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Universiteit van Aruba.

I Constitutionele regelingen

(1)	Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden	13
(2)	Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden	25
(3)	Staatsregeling van Aruba	43
(4)	Staatsregeling van Curaçao	61
(5)	Staatsregeling van Sint Maarten	77
(6)	Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba	99
(7)	Wet kiescollege niet-ingezetenen	143
(8)	Wet op de Raad van State	149
(9)	Voorstel van rijkswet Koninkrijksgeschillen	157
(10)	Landsverordening officiële talen	161
(11)	Landsverordening vlag, wapen, volkslied en nationaal symbool van Aruba	163
(12)	Landsverordening Ombudsman	167
(13)	Reglement voor de Gouverneur van Aruba	179
(14)	Reglement van orde voor de ministerraad	185

(1) Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden*

[Rijks]Wet van 28 October 1954, houdende aanvaarding van een statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden

Preamble

Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten, constaterende dat Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen in 1954 uit vrije wil hebben verklaard in het Koninkrijk der Nederlanden een nieuwe rechtsorde te aanvaarden, waarin zij de eigen belangen zelfstandig behartigen en op voet van gelijkwaardigheid de gemeenschappelijke belangen verzorgen en wederkerig bijstand verlenen, en hebben besloten in gemeen overleg het Statuut voor het Koninkrijk vast te stellen; constaterende dat de statutaire band met Suriname is beëindigd met ingang van 25 november 1975 door wijziging van het Statuut bij rijkswet van 22 november 1975, *Stb.* 617, *Pb/N.A.* 233; constaterende dat Aruba uit vrije wil heeft verklaard deze rechtsorde als land te aanvaarden met ingang van 1 januari 1986 voor een periode van tien jaar en met ingang van 1 januari 1996 voor onbepaalde tijd; overwegende dat Curaçao en Sint Maarten elk uit vrije wil hebben verklaard deze rechtsorde als land te aanvaarden; hebben besloten in gemeen overleg het Statuut voor het Koninkrijk als volgt nader vast te stellen.

§ 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Het Koninkrijk omvat de landen Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Artikel 1a

De Kroon van het Koninkrijk wordt erfelijk gedragen door Hare Majesteit Juliana, Prinses van Oranje-Nassau en bij opvolging door HaPre wettige opvolgers.

Artikel 2

1. De Koning voert de regering van het Koninkrijk en van elk der landen. Hij is onschendbaar, de ministers zijn verantwoordelijk.

2. De Koning wordt in Aruba, Curaçao en Sint Maarten vertegenwoordigd door de Gouverneur. De bevoegdheden, verplichtingen en verantwoordelijkheid van de Gouverneur als vertegenwoordiger van de regering van het Koninkrijk worden geregeld bij rijkswet of in de daarvoor in aanmerking komende gevallen bij algemene maatregel van rijksbestuur.

3. De rijkswet regelt hetgeen verband houdt met de benoeming en het ontslag van de Gouverneur. De benoeming en het ontslag geschieden door de Koning als hoofd van het Koninkrijk.

Artikel 3

1. Onverminderd hetgeen elders in het Statuut is bepaald, zijn aangelegenheden van het Koninkrijk:

- a.* de handhaving van de onafhankelijkheid en de verdediging van het Koninkrijk;
- b.* de buitenlandse betrekkingen;
- c.* het Nederlanderschap;
- d.* de regeling van de ridderorden, alsmede van de vlag en het wapen van het Koninkrijk;
- e.* de regeling van de nationaliteit van schepen en het stellen van eisen met betrekking tot de veiligheid en de navigatie van zeeschepen, die de vlag van het Koninkrijk voeren, met uitzondering van zeilschepen;
- f.* het toezicht op de algemene regelen betreffende de toelating en uitzetting van Nederlanders;
- g.* het stellen van algemene voorwaarden voor toelating en uitzetting van vreemdelingen;
- h.* de uitlevering.

2. Andere onderwerpen kunnen in gemeen overleg tot aangelegenheden van het Koninkrijk worden verklaard.

Artikel 55 is daarbij van overeenkomstige toepassing.

Artikel 4

1. De koninklijke macht wordt in aangelegenheden van het Koninkrijk uitgeoefend door de Koning als hoofd van het Koninkrijk.

* Inwerkingtredingsdatum: 29-12-1954; laatst gewijzigd: 01-01-2024.

2. De wetgevende macht wordt in aangelegenheden van het Koninkrijk uitgeoefend door de wetgever van het Koninkrijk. Bij voorstellen van rijkswet vindt de behandeling plaats met inachtneming van de artikelen 15 t/m 21.

Artikel 5

1. Het koningschap met de troonopvolging, de in het Statuut genoemde organen van het Koninkrijk, de uitoefening van de koninklijke en de wetgevende macht in aangelegenheden van het Koninkrijk worden voor zover het Statuut hierin niet voorziet geregeld in de Grondwet voor het Koninkrijk.

2. De Grondwet neemt de bepalingen van het Statuut in acht.

3. Op een voorstel tot verandering in de Grondwet, houdende bepalingen betreffende aangelegenheden van het Koninkrijk, alsmede op het ontwerp van wet, dat er grond bestaat een zodanig voorstel in overweging te nemen, zijn de artikelen 15 t/m 20 van toepassing.

§ 2. De behartiging van de aangelegenheden van het Koninkrijk

Artikel 6

1. De aangelegenheden van het Koninkrijk worden in samenwerking van Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten behartigd overeenkomstig de navolgende bepalingen.

2. Bij de behartiging van deze aangelegenheden worden waar mogelijk de landsorganen ingeschakeld.

Artikel 7

De raad van ministers van het Koninkrijk is samengesteld uit de door de Koning benoemde ministers en de door de regering van Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten benoemde Gevolmachtigde Minister.

Artikel 8

1. De Gevolmachtigde Ministers handelen namens de regeringen van hun land, die hen benoemen en ontslaan.

Zij moeten de staat van Nederlander bezitten.

2. De regering van het betrokken land bepaalt wie de Gevolmachtigde Minister bij belet of ontstentenis vervangt.

Hetgeen in dit Statuut is bepaald voor de Gevolmachtigde Minister, is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot zijn plaatsvervanger.

Artikel 9

1. De Gevolmachtigde Minister legt, alvorens zijn betrekking te aanvaarden, in handen van de Gouverneur een eed of belofte van trouw aan de Koning en het Statuut af. Het formulier voor de eed of belofte wordt vastgesteld bij algemene maatregel van rijksbestuur.

2. In Nederland vertoevende, legt de Gevolmachtigde Minister de eed of belofte af in handen van de Koning.

Artikel 10

1. De Gevolmachtigde Minister neemt deel aan het overleg in de vergaderingen van de raad van ministers en van de vaste colleges en bijzondere commissies uit de raad over aangelegenheden van het Koninkrijk, welke het betrokken land raken.

2. De regeringen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn ieder gerechtigd – indien een bepaald onderwerp haar daartoe aanleiding geeft – naast de Gevolmachtigde Minister tevens een minister met raadgevende stem te doen deelnemen aan het in het vorig lid bedoelde overleg.

Artikel 11

1. Voorstellen tot verandering in de Grondwet, houdende bepalingen betreffende aangelegenheden van het Koninkrijk, raken Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

2. Ten aanzien van de defensie wordt aangenomen, dat de defensie van het grondgebied van Aruba, Curaçao of Sint Maarten, zomede overeenkomsten of afspraken betreffende een gebied, dat tot hun belangensfeer behoort, Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten raken.

3. Ten aanzien van de buitenlandse betrekkingen wordt aangenomen, dat buitenlandse betrekkingen, wanneer belangen van Aruba, Curaçao of Sint Maarten in het bijzonder daarbij betrokken zijn, dan wel wanneer de voorziening daarin gewichtige gevolgen voor deze belangen kan hebben, Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten raken.

4. De vaststelling van de bijdrage in de kosten, bedoeld in artikel 35, raakt Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten.

5. Voorstellen tot naturalisatie worden geacht Aruba, Curaçao en Sint Maarten slechts te raken, indien het personen betreft, die woonachtig zijn in het betrokken land.

6. De regeringen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten kunnen aangeven welke aangelegenheden van het Koninkrijk, behalve die, in het eerste tot en met het vierde lid genoemd, hun land raken.

Artikel 12

1. Indien de Gevolmachtigde Minister van Aruba, Curaçao of Sint Maarten, onder aanwijzing van de gronden, waarop hij ernstige benadeling van zijn land verwacht, heeft verklaard, dat zijn land niet ware te binden aan een voorgenomen voorziening, houdende algemeen bindende regelen, kan de voorziening niet in dier voege, dat zij in het betrokken land geldt, worden vastgesteld, tenzij de verbondenheid van het land in het Koninkrijk zich daartegen verzet.

2. Indien de Gevolmachtigde Minister van Aruba, Curaçao of Sint Maarten, ernstig bezwaar heeft tegen het aanvankelijk oordeel van de raad van ministers over de eis van gebondenheid, bedoeld in het eerste lid, dan wel over enige andere aangelegenheid, aan de behandeling waarvan hij heeft deelgenomen, wordt op zijn verzoek het overleg, zo nodig met inachtneming van een daartoe door de raad van ministers te bepalen termijn, voortgezet.

3. Het hiervoren bedoeld overleg geschiedt tussen de minister-president, twee ministers, de Gevolmachtigde Minister en een door de betrokken regering aan te wijzen minister of bijzonder gemachtigde.

4. Wensen meerdere Gevolmachtigde Ministers aan het voortgezette overleg deel te nemen, dan geschiedt dit overleg tussen deze Gevolmachtigde Ministers, een even groot aantal ministers en de minister-president. Het tweede lid van artikel 10 is van overeenkomstige toepassing.

5. De raad van ministers oordeelt overeenkomstig de uitkomst van het voortgezette overleg. Wordt van de gelegenheid tot het plegen van voortgezet overleg niet binnen de bepaalde termijn gebruik gemaakt, dan bepaalt de raad van ministers zijn oordeel.

Artikel 12a

Bij rijkswet worden voorzieningen getroffen voor de behandeling van bij rijkswet aangewezen geschillen tussen het Koninkrijk en de landen.

Artikel 13

1. Er is een Raad van State van het Koninkrijk.

2. Indien de regering van Aruba, Curaçao of Sint Maarten, de wens daartoe te kennen geeft, benoemt de Koning voor Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten, in de Raad van State een lid, wiens benoeming geschiedt in overeenstemming met de Regering van het betrokken land. Zijn ontslag geschiedt na overleg met deze regering.

3. De staatsraden voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten nemen deel aan de werkzaamheden van de Raad van State ingeval de Raad of een afdeling van de Raad wordt gehoord over ontwerpen van rijkswetten en algemene maatregelen van rijksbestuur, die in Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten, zullen gelden, of over andere aangelegenheden, die overeenkomstig artikel 11 Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten raken.

4. Bij algemene maatregel van rijksbestuur kunnen ten opzichte van genoemde staatsraden voorschriften worden vastgesteld, welke afwijken van de bepalingen van de Wet op de Raad van State.

Artikel 14

1. Regelen omtrent aangelegenheden van het Koninkrijk worden – voor zover de betrokken materie geen regeling in de Grondwet vindt en behoudens de internationale regelingen en hetgeen elders in het Statuut is bepaald – bij of krachtens rijkswet vastgesteld. In buitengewone gevallen van dringende aard kan de vaststelling geschieden bij een niet op een rijkswet of op bepalingen elders in het Statuut berustende algemene maatregel van rijksbestuur met een werkingsduur van ten hoogste twee jaren. Na deze termijn van twee jaren vervalt zodanige algemene maatregel van rijksbestuur van rechtswege.

De rijkswet of de algemene maatregel van rijksbestuur kan het stellen van nadere regelen opdragen of overlaten aan andere organen. Het opdragen of het overlaten aan de landen geschiedt aan de wetgever of de regering der landen.

2. Regelen omtrent aangelegenheden van het Koninkrijk, welke niet in Aruba, Curaçao of Sint Maarten gelden, worden bij wet of algemene maatregel van bestuur vastgesteld.

3. Naturalisatie van personen, die woonachtig zijn in Aruba, Curaçao of Sint Maarten, geschiedt bij of krachtens de rijkswet.

Artikel 15

1. De Koning zendt een ontwerp van rijkswet gelijktijdig met de indiening bij de Staten-Generaal aan de vertegenwoordigende lichamen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

2. Bij een voordracht tot een voorstel van rijkswet, uitgaande van de Staten-Generaal, geschiedt de toezending van het voorstel door de Tweede Kamer terstond nadat het bij de Kamer aanhangig is gemaakt.

3. De Gevolmachtigde Minister van Aruba, Curaçao of Sint Maarten, is bevoegd aan de Tweede Kamer voor te stellen een voordracht tot een voorstel van rijkswet te doen.

Artikel 16

Het vertegenwoordigende lichaam van het land, waarin de regeling zal gelden, is bevoegd vóór de openbare behandeling van het ontwerp in de Tweede Kamer dit te onderzoeken en zo nodig binnen een daarvoor te bepalen termijn daaromtrent schriftelijk verslag uit te brengen.

Artikel 17

1. De Gevolmachtigde Minister van het land, waarin de regeling zal gelden, wordt in de gelegenheid gesteld in de kamers der Staten-Generaal de mondelinge behandeling van het ontwerp van rijkswet bij te wonen en daarbij zodanige voorlichting aan de kamers te verstrekken als hij gewenst oordeelt.

2. Het vertegenwoordigende lichaam van het land, waarin de regeling zal gelden, kan besluiten voor de behandeling van een bepaald ontwerp in de Staten-Generaal één of meer bijzondere gedelegeerden af te vaardigen, die eveneens gerechtigd zijn de mondelinge behandeling bij te wonen en daarbij voorlichting te geven.

3. De Gevolmachtigde Ministers en de bijzondere gedelegeerden zijn niet gerechtelijk vervolgbaar voor hetgeen zij in de vergadering van de kamers der Staten-Generaal hebben gezegd of aan haar schriftelijk hebben overgelegd.

4. De Gevolmachtigde Ministers en de bijzondere gedelegeerden zijn bevoegd bij de behandeling in de Tweede Kamer wijzigingen in het ontwerp voor te stellen.

Artikel 18

1. De Gevolmachtigde Minister van het land, waarin de regeling zal gelden, wordt vóór de eindstemming over een voorstel van rijkswet in de kamers der Staten-Generaal in de gelegenheid gesteld zich omtrent dit voorstel uit te spreken. Indien de Gevolmachtigde Minister zich tegen het voorstel verklaart, kan hij tevens de kamer verzoeken de stemming tot de volgende vergadering aan te houden. Indien de Tweede Kamer nadat de Gevolmachtigde Minister zich tegen het voorstel heeft verklaard dit aanneemt met een geringere meerderheid dan drie vijfden van het aantal der uitgebrachte stemmen, wordt de behandeling geschorst en vindt nader overleg omtrent het voorstel plaats in de raad van ministers.

2. Wanneer in de vergadering van de kamers bijzondere gedelegeerden aanwezig zijn, komt de in het eerste lid bedoelde bevoegdheid aan de door het vertegenwoordigende lichaam daartoe aangewezen gedelegeerde.

Artikel 19

De artikelen 17 en 18 zijn voor de behandeling in de verenigde vergadering van de Staten-Generaal van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20

Bij rijkswet kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van het bepaalde in de artikelen 15 t/m 19.

Artikel 21

Indien, na gepleegd overleg met de Gevolmachtigde Ministers van Aruba, Curaçao en Sint Maarten, in geval van oorlog of in andere bijzondere gevallen, waarin onverwijld moet worden gehandeld, het naar het oordeel van de Koning onmogelijk is het resultaat van het in artikel 16 bedoelde onderzoek af te wachten, kan van de bepaling van dat artikel worden afgeweken.

Artikel 22

1. De regering van het Koninkrijk draagt zorg voor de afkondiging van rijkswetten en algemene maatregelen van rijksbestuur. Zij geschiedt in het land, waar de regeling zal gelden in het officiële publikatieblad. De landsregeringen verlenen daartoe de nodige medewerking.

2. Zij treden in werking op het in of krachtens die regelingen te bepalen tijdstip.

3. Het formulier van afkondiging der rijkswetten en der algemene maatregelen van rijksbestuur vermeldt, dat de bepalingen van het Statuut voor het Koninkrijk zijn in acht genomen.

Artikel 23

1. De rechtsmacht van de Hoge Raad der Nederlanden ten aanzien van rechtszaken in Aruba, Curaçao en Sint Maarten, alsmede op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, wordt geregeld bij rijkswet.

2. Indien de regering van Aruba, Curaçao of Sint Maarten dit verzoekt, wordt bij deze rijkswet de mogelijkheid geopend, dat aan de Raad een lid, een buitengewoon of een adviserend lid wordt toegevoegd.

Artikel 24

1. Overeenkomsten met andere mogendheden en met volkenrechtelijke organisaties, welke Aruba, Curaçao of Sint Maarten raken, worden gelijktijdig met de overlegging aan de Staten-Generaal aan het vertegenwoordigende lichaam van Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten overgelegd.

2. Ingeval de overeenkomst ter stilzwijgende goedkeuring aan de Staten-Generaal is overgelegd, kan de Gevolmachtigde Minister binnen de daartoe voor de kamers der Staten-Generaal gestelde termijn de wens te kennen geven dat de overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen.

3. De voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van opzegging van internationale overeenkomsten, het eerste lid met dien verstande, dat van het voornemen tot opzegging mededeling aan het vertegenwoordigende lichaam van Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten wordt gedaan.

Artikel 25

1. Aan internationale economische en financiële overeenkomsten bindt de Koning Aruba, Curaçao of Sint Maarten, niet, indien de regering van het land, onder aanwijzing van de gronden, waarop zij van de binding benadeling van het land verwacht, heeft verklaard, dat het land niet dient te worden verbonden.

2. Internationale economische en financiële overeenkomsten zegt de Koning voor wat Aruba, Curaçao of Sint Maarten betreft, niet op, indien de regering van het land, onder aanwijzing van de gronden, waarop zij van de opzegging benadeling van het land verwacht, heeft verklaard, dat voor het land geen opzegging dient plaats te vinden. Opzegging kan niettemin geschieden, indien het met de bepalingen der overeenkomst niet verenigbaar is, dat het land van de opzegging wordt uitgesloten.

Artikel 26

Indien de regering van Aruba, Curaçao of Sint Maarten, de wens te kennen geeft, dat een internationale economische of financiële overeenkomst wordt aangegaan, welke uitsluitend voor het betrokken land geldt, zal de regering van het Koninkrijk medewerken tot een zodanige overeenkomst, tenzij de verbondenheid van het land in het Koninkrijk zich daartegen verzet.

Artikel 27

1. Aruba, Curaçao en Sint Maarten worden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken in de voorbereiding van overeenkomsten met andere mogendheden, welke hen overeenkomstig artikel 11 raken. Zij worden tevens betrokken in de uitvoering van overeenkomsten, die hen aldus raken en voor hen verbindend zijn.

2. Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten treffen een onderlinge regeling over de samenwerking tussen de landen ten behoeve van de totstandkoming van regelgeving of andere maatregelen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van overeenkomsten met andere mogendheden.

3. Indien de belangen van het Koninkrijk geraakt worden door het uitblijven van regelgeving of andere maatregelen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een overeenkomst met andere mogendheden in een van de landen, terwijl de overeenkomst pas voor dat land kan worden bekrachtigd als de regelgeving of andere maatregelen gereed zijn, kan een algemene maatregel van rijksbestuur, of indien nodig een rijkswet, bepalen op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan die overeenkomst.

4. Indien de regelgeving of andere maatregelen ter uitvoering van de betreffende overeenkomst door het land zijn getroffen, wordt de algemene maatregel van rijksbestuur of de rijkswet ingetrokken.

Artikel 28

Op de voet van door het Koninkrijk aangegane internationale overeenkomsten kunnen Aruba, Curaçao en Sint Maarten desgewenst als lid tot volkenrechtelijke organisaties toetreden.

Artikel 29

1. Het aangaan of garanderen van een geldlening buiten het Koninkrijk ten name of ten laste van een der landen geschiedt in overeenstemming met de regering van het Koninkrijk.

2. De raad van ministers verenigt zich met het aangaan of garanderen van zodanige geldlening, tenzij de belangen van het Koninkrijk zich daartegen verzetten.

Artikel 30

1. Aruba, Curaçao en Sint Maarten verlenen aan de strijdkrachten, welke zich op hun gebied bevinden, de hulp en bijstand, welke deze in de uitoefening van hun taak behoeven.

2. Bij landsverordening worden regelen gesteld om te waarborgen, dat de krijgsmacht van het Koninkrijk in Aruba, Curaçao en Sint Maarten haar taak kan vervullen.

Artikel 31

1. Personen, die woonachtig zijn in Aruba, Curaçao en Sint Maarten, kunnen niet dan bij landsverordening tot dienst in de krijgsmacht dan wel tot burgerdienstplicht worden verplicht.

2. Aan de Staatsregeling is voorbehouden te bepalen, dat de dienstplichtigen, dienende bij de landmacht, zonder hun toestemming niet dan krachtens een landsverordening naar elders kunnen worden gezonden.

Artikel 32

In de strijdkrachten voor de verdediging van Aruba, Curaçao en Sint Maarten, zullen zoveel mogelijk personen, die in deze landen woonachtig zijn, worden opgenomen.

Artikel 33

1. Ten behoeve van de verdediging geschiedt de vordering in eigendom en in gebruik van goederen, de beperking van het eigendoms- en gebruiksrecht, de vordering van diensten en de inkwartieringen niet dan met inachtneming van bij rijkswet te stellen algemene regelen, welke tevens voorzieningen inhouden omtrent de schadeloosstelling.

2. Bij deze rijkswet worden nadere regelingen waar mogelijk aan landsorganen opgedragen.

Artikel 34

1. De Koning kan ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid, in geval van oorlog of oorlogsgevaar of ingeval bedreiging of verstoring van de inwendige orde en rust kan leiden tot wezenlijke aantasting van belangen van het Koninkrijk, elk gedeelte van het grondgebied in staat van oorlog of in staat van beleg verklaren.

2. Bij of krachtens rijkswet wordt de wijze bepaald, waarop zodanige verklaring geschiedt, en worden de gevolgen geregeld.

3. Bij die regeling kan worden bepaald, dat en op welke wijze bevoegdheden van organen van het burgerlijk gezag ten opzichte van de openbare orde en de politie geheel of ten dele op andere organen van het burgerlijk gezag of op het militaire gezag overgaan en dat de burgerlijke overheden in het laatste geval te dezen aanzien aan de militaire ondergeschikt worden. Omtrent het overgaan van bevoegdheden vindt waar mogelijk overleg met de regering van het betrokken land plaats. Bij die regeling kan worden afgeweken van de bepalingen betreffende de vrijheid van drukpers, het recht van vereniging en vergadering, zomede betreffende de onschendbaarheid van woning en het postgeheim.

4. Voor het in staat van beleg verklaarde gebied kunnen in geval van oorlog op de wijze, bij rijkswet bepaald, het militaire strafrecht en de militaire strafrechtspleging geheel of ten dele op een ieder van toepassing worden verklaard.

Artikel 35

1. Aruba, Curaçao en Sint Maarten dragen in overeenstemming met hun draagkracht bij in de kosten, verbonden aan de handhaving van de onafhankelijkheid en de verdediging van het Koninkrijk, zomede in de kosten, verbonden aan de verzorging van andere aangelegenheden van het Koninkrijk, voor zover deze strekt ten gunste van Aruba, Curaçao onderscheidenlijk Sint Maarten.

2. De in het eerste lid bedoelde bijdrage van Aruba, Curaçao of Sint Maarten, wordt door de raad van ministers voor een begrotingsjaar of enige achtereenvolgende begrotingsjaren vastgesteld.

Artikel 12 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat beslissingen worden genomen met eenparigheid van stemmen.

3. Indien de in het tweede lid bedoelde vaststelling niet tijdig plaats heeft, geldt in afwachting daarvan voor de duur van ten hoogste een begrotingsjaar de overeenkomstig dat lid voor het laatste begrotingsjaar vastgestelde bijdrage.

4. De voorgaande leden zijn niet van toepassing ten aanzien van de kosten van voorzieningen, waarvoor bijzondere regelingen zijn getroffen.

§ 3. Onderlinge bijstand, overleg en samenwerking

Artikel 36

Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten verlenen elkander hulp en bijstand.

Artikel 36a [Vervallen]

Artikel 37

1. Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten zullen zoveel mogelijk overleg plegen omtrent alle aangelegenheden, waarbij belangen van twee of meer van de landen zijn betrokken. Daartoe kunnen bijzondere vertegenwoordigers worden aangewezen en gemeenschappelijke organen worden ingesteld.

2. Als aangelegenheden, bedoeld in dit artikel, worden onder meer beschouwd:

- a. de bevordering van de culturele en sociale betrekkingen tussen de landen;
- b. de bevordering van doelmatige economische, financiële en monetaire betrekkingen tussen de landen;
- c. vraagstukken inzake munt- en geldwezen, bank- en deviezenpolitiek;
- d. de bevordering van de economische weerbaarheid door onderlinge hulp en bijstand van de landen;
- e. de beroeps- en bedrijfsuitoefening van Nederlanders in de landen;
- f. aangelegenheden, de luchtvaart betreffende, waaronder begrepen het beleid inzake het ongeregelde luchtvervoer;
- g. aangelegenheden, de scheepvaart betreffende;
- h. de samenwerking op het gebied van telegrafie, telefonie en radioverkeer.

Artikel 38

1. Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten kunnen onderling regelingen treffen.

2. In onderling overleg kan worden bepaald, dat zodanige regeling en de wijziging daarvan bij of krachtens rijkswet wordt vastgesteld. In buitengewone gevallen van dringende aard kan de vaststelling geschieden bij een niet op een rijkswet berustende algemene maatregel van rijksbestuur met een werkingsduur van ten hoogste twee jaren. Na deze termijn van twee jaren vervalt een niet op een rijkswet berustende algemene maatregel van rijksbestuur van rechtswege.

3. Omtrent privaatrechtelijke en strafrechtelijke onderwerpen van interregionale of internationale aard kunnen bij rijkswet regelen worden gesteld, indien omtrent deze regelen overeenstemming tussen de regeringen der betrokken landen bestaat.

4. In het onderwerp van de zetelverplaatsing van rechtspersonen wordt bij rijkswet voorzien. Omtrent deze voorziening is overeenstemming tussen de regeringen der landen vereist.

Artikel 38a

De landen kunnen bij onderlinge regeling voorzieningen treffen voor de behandeling van onderlinge geschillen. Het tweede lid van artikel 38 is van toepassing.

Artikel 39

1. Het burgerlijk en handelsrecht, de burgerlijke rechtsvordering, het strafrecht, de strafvordering, het auteursrecht, de industriële eigendom, het notarisambt, zomede bepalingen omtrent maten en gewichten worden in Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten zoveel mogelijk op overeenkomstige wijze geregeld.

2. Een voorstel tot ingrijpende wijziging van de bestaande wetgeving op dit stuk wordt niet bij het vertegenwoordigende lichaam ingediend – dan wel door het vertegenwoordigende lichaam in behandeling genomen – alvorens de regeringen in de andere landen in de gelegenheid zijn gesteld van haar zienswijze hieromtrent te doen blijken.

Artikel 40

Vonnissen, door de rechter in Nederland, Aruba, Curaçao of Sint Maarten gewezen, en bevelen, door hem uitgevaardigd, mitsgaders grossen van authentieke akten, aldaar verleden, kunnen in het gehele Koninkrijk ten uitvoer worden gelegd, met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het land, waar de tenuitvoerlegging plaats vindt.

§ 4. De staatsinrichting van de landen

Artikel 41

1. Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten behartigen zelfstandig hun eigen aangelegenheden.

2. De belangen van het Koninkrijk zijn mede een voorwerp van zorg voor de landen.

Artikel 42

1. In het Koninkrijk vindt de staatsinrichting van Nederland regeling in de Grondwet, die van Aruba, Curaçao en Sint Maarten in de Staatsregelingen van Aruba, van Curaçao en van Sint Maarten.

2. De Staatsregelingen van Aruba, van Curaçao en van Sint Maarten worden vastgesteld bij landsverordening. Elk voorstel tot verandering van de Staatsregeling wijst de voorgestelde verandering uitdrukkelijk aan. Het vertegenwoordigende lichaam kan het ontwerp van een zodanige landsverordening niet aannemen dan met twee derden der uitgebrachte stemmen.

Artikel 43

1. Elk der landen draagt zorg voor de verwezenlijking van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van het bestuur.

2. Het waarborgen van deze rechten, vrijheden, rechtszekerheid en deugdelijkheid van bestuur is aangelegenheid van het Koninkrijk.

Artikel 44

1. Een landsverordening tot wijziging van de Staatsregeling voor wat betreft:

- a.* de artikelen, betrekking hebbende op de fundamentele menselijke rechten en vrijheden;
 - b.* de bepalingen, betrekking hebbende op de bevoegdheden van de Gouverneur;
 - c.* de artikelen, betrekking hebbende op de bevoegdheden van de vertegenwoordigende lichamen van de landen;
 - d.* de artikelen, betrekking hebbende op de rechtspraak,
- wordt overgelegd aan de regering van het Koninkrijk. Zij treedt niet in werking dan nadat de regering van het Koninkrijk haar instemming hiermede heeft betuigd.

2. Een ontwerp-landsverordening betreffende de voorgaande bepalingen wordt niet aan het vertegenwoordigende lichaam aangeboden, noch bij een initiatief-ontwerp door dit lichaam in onderzoek genomen dan nadat het gevoelen der regering van het Koninkrijk is ingewonnen.

Artikel 45

Wijzigingen in de Grondwet betreffende:

- a.* de artikelen, betrekking hebbende op de fundamentele menselijke rechten en vrijheden;
 - b.* de bepalingen, betrekking hebbende op de bevoegdheden van de regering;
 - c.* de artikelen, betrekking hebbende op de bevoegdheden van het vertegenwoordigende lichaam;
 - d.* de artikelen, betrekking hebbende op de rechtspraak,
- worden – onverminderd het bepaalde in artikel 5 – geacht in de zin van artikel 10 Aruba, Curaçao en Sint Maarten te raken.

Artikel 46

1. De vertegenwoordigende lichamen worden gekozen door de ingezetenen van het betrokken land, tevens Nederlanders, die de door de landen te bepalen leeftijd, welke niet hoger mag zijn dan 25 jaren, hebben bereikt. Iedere kiezer brengt slechts één stem uit. De verkiezingen zijn vrij en geheim. Indien de noodzaak daartoe blijkt, kunnen de landen beperkingen stellen. Iedere Nederlander is verkiesbaar met dien verstande, dat de landen de eis van ingezetenschap en een leeftijdsgrens kunnen stellen.

2. De landen kunnen aan Nederlanders die geen ingezetenen van het betrokken land zijn, het recht toekennen vertegenwoordigende lichamen te kiezen, alsmede aan ingezetenen van het betrokken land die geen Nederlander zijn, het recht vertegenwoordigende lichamen te kiezen en het recht daarin gekozen te worden, een en ander mits daarbij tenminste de vereisten voor ingezetenen die tevens Nederlander zijn, in acht worden genomen.

Artikel 47

1. De ministers en de leden van het vertegenwoordigende lichaam in de landen leggen, alvorens hun betrekking te aanvaarden, een eed of belofte van trouw aan de Koning en het Statuut af.

2. De ministers en de leden van het vertegenwoordigende lichaam in Aruba, Curaçao en Sint Maarten leggen de eed of belofte af in handen van de vertegenwoordiger van de Koning.

Artikel 48

De landen nemen bij hun wetgeving en bestuur de bepalingen van het Statuut in acht.

Artikel 49

Bij rijkswet kunnen regels worden gesteld omtrent de verbindendheid van wetgevende maatregelen, die in strijd zijn met het Statuut, een internationale regeling, een rijkswet of een algemene maatregel van rijksbestuur.